

На основі цих характеристик ми можемо говорити про особливу важливість активної участі у вихованні дитини як матері, так і батька, бо саме батьки “зачинають” процес формування статевої самосвідомості, що зумовлено відмінностями в батьківських ролях.

На основі проаналізованих підходів щодо трактування сім’ї як соціалізаційного інституту можемо зробити висновок, що сім’я є базовим фактором, який впливає на формування гендерної культури особистості, а отже, навчає чоловічих та жіночих умінь і ролей, розподіляє їх ієрархізованість, дає дитині підґрунтя ідентифікації зі статево відповідним дорослим. Паралельна діяльність дитини в сім’ї є когнітивно-емоційним містком між особою та вимогами соціального середовища.

Висновки. Таким чином, сім’я – перше й найважливіше педагогічне середовище, в якому дитина отримує відомості про свою стать, про існування протилежної статі, про відносини між ними. Гармонійний розвиток дитини будь-якої статі передбачає одночасний соціалізувальний вплив обох дорослих – батька й матері. Значний вплив на процес соціалізації має середовище (освітні заклади, однолітки, засоби масової інформації) тощо. Проте особливо важливо встановити той факт, що сім’я є первинним чинником, який спрямовує, моделює, заохочує статево типізовану поведінку. Відтак, подальшого вивчення та аналізу потребує питання впливу інших чинників на процес засвоєння гендерної соціалізації суб’єктом, зокрема загальноосвітньої й вищої школи з погляду їх профілю (гуманітарного, технічного) та типу (відкритого, закритого) тощо.

Література

1. Андреева Т.В. Социальная психология семейных отношений / Т.В. Андреева. – СПб. : Изд-во СПбПУ, 1998. – 244 с.
2. Гасюк М. Вплив гендерної соціалізації на розвиток подружніх взаємин / М. Гасюк // Психологія і суспільство. – 2002. – № 1. – С. 75–82
3. Говорун Т. Стать та сексуальність: психологічний ракурс : навч посіб. / Т. Говорун, О. Кікінеджі. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 1999. – 384 с.
4. Говорун Т.В. Соціалізація статі як психологічна проблема / Т.В. Говорун // Педагогіка та психологія. – 2001. – № 2. – С. 5–14
5. Гендерні аспекти усвідомленого батьківства / [Т.В. Говорун, В.П. Кравець, О.М. Кікінеджі, О.Б. Кізь]. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2004. – 148 с.
6. Жилкин Д.С. Влияние гендера на самореализацию женщины / Д.С. Жилкин, А.А. Чекалина // Прикладная психология. – 2003. – № 2. – С. 2–8.
7. Каширская И.Л. Социально-психологический анализ основных источников информации и процесс гендерной социализации / И.Л. Каширская // Вопросы психологии. – 2003. – № 6. – С. 56–63.
8. Кікінеджі О. Гендерне виховання змалку / О. Кікінеджі // Дошкільне виховання. – 2006. – № 2. – С. 3–6.
9. Клецина И.С. Гендерные барьеры на пути личностной самореализации / И.С. Клецина // Психологические проблемы самореализации личности. – СПб. : Изд-во СПбГУ, 1999. – Вып. 3. – С. 154–165.
10. Словарь гендерных терминов / [под ред. А.А. Денисовой] / Региональная общественная организация “Восток-Запад: Женские Инновационные Проекты”. – М. : Информация – XXI век, 2002. – 256 с.
11. Сухомлинський В.О. Методика виховання колективу / В.О. Сухомлинський // Вибрані твори : в 5 т. / В.О. Сухомлинський. – К. : Рад. Школа, 1976. – Т. 1. – С. 403–637.
12. Титаренко Т.М. Такие разные дети / Т.М. Титаренко. – К. : Рад. школа, 1989. – 141 с.

МАРТИНЮК П.С.

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ВНЗ

XXI століття – це ера інформаційних технологій. Впровадження інформаційних технологій у вищих навчальних закладах створює об’єктивні умови під-

вищення якості підготовки майбутніх фахівців, якості навчального процесу, доступності освіти для широкого кола бажаючих навчатися за різними формами (у тому числі заочною, дистанційною), комплексного управління ВНЗ та ефективного використання наукових кадрів і матеріальних навчальних ресурсів.

Використання інформаційних технологій у навчальному процесі вищих навчальних закладів має достатнє правове забезпечення, яке реалізується в Законах України “Про вищу школу”, “Про національну програму інформатизації”, Постанові КМУ “Про затвердження Державної програми інформатизації та комп’ютеризації вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації на 2005–2008 рр.”, Указі Президента України “Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні”.

Мета статті – розкрити особливості використання інформаційних технологій у навчальному процесі ВНЗ.

Інформатизація суспільства посилює вимоги до фахівців ВНЗ. Кожний майбутній фахівець, як мінімум, повинен володіти та вміти професійно користуватись інформаційними технологіями в межах фахової підготовки. Це – вміння працювати на ПЕОМ з текстовим редактором, електронними таблицями, базами даних. Крім цього мінімального рівня комп’ютерної грамотності, фахівець ВНЗ повинен мати повне уявлення про професійно орієнтоване програмне забезпечення. Знання комп’ютерної технології визначають не тільки якість підготовки фахівця, а і його майбутнє – працевлаштування та кар’єрне зростання.

Метою використання інформаційних технологій у навчальному процесі ВНЗ є підвищення якості підготовки фахівців – конкурентоспроможних на ринку праці.

Досягти мети з підвищення якості навчального процесу можна за таких умов:

- створення та впровадження системи інформатизації навчального процесу ВНЗ з виходом на загальнодержавні системи електронних комунікацій та засобів мережі Інтернет;
- створення інформаційної мережі та мережі Інтранет – взаємозв’язку у ВНЗ;
- створення інформаційних систем організації навчального процесу: навчання, наукових досліджень, виховного процесу;
- створення системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації викладацького складу ВНЗ.

В організації інформаційних технологій навчального процесу ВНЗ важливе місце відводиться менеджменту за його функціями. Основними функціями менеджменту є: організація навчального процесу; планування (розробка навчальних планів, розкладу, навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін, плану поточного й семестрового контролю знань, державної діагностики якості знань); побудови інформаційних систем (навчального процесу, системи контролю знань; систем мотивації освіти, автоматизованої системи навчання).

Впровадження інформаційних технологій навчального процесу можливо за умов забезпечення комп’ютерною технікою з розрахунку на чотирьох студентів денної форми навчання одне робоче місце, на двох викладачів – одне сервісно-автоматизоване місце, для допоміжного й обслуговуючого навчального персоналу та керівників підрозділів за напрямками – кожному робоче комп’ютерне місце.

Навчальний комп'ютерний комплекс мінімально повинен складатись з 15–17 одиниць комп'ютерної техніки, сервер для викладача – з двох одиниць.

Навчальні комп'ютерні комплекси у ВНЗ об'єднуються в інформаційні мережі (рис. 1).

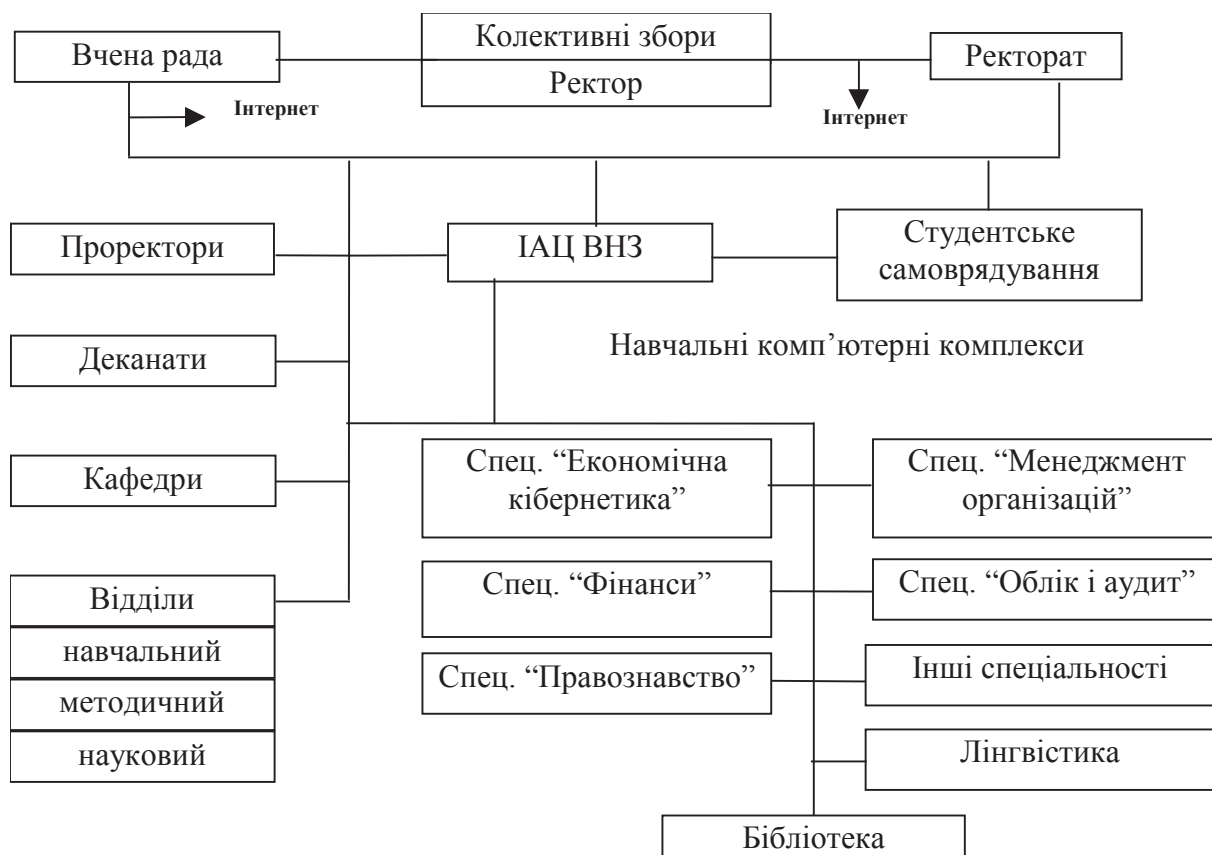

Рис. 1. Загальна схема інформаційної мережі та мережі зв'язку інформаційних технологій у ВНЗ

База даних організації інформаційних технологій навчального процесу включає такі складові: концепція ВНЗ, стратегічний план інноваційного розвитку ВНЗ, навчальні плани за спеціальностями, ОПП за спеціальностями, положення про кредитно-модульний рейтинг ВНЗ за спеціальностями, план видання науково-методичних розробок, план наукових видань, план виховної роботи ВНЗ.

База знань інформаційних технологій навчального процесу включає: навчальні програми дисциплін за спеціальностями, робочі плани навчальних дисциплін, завдання до практичних, семінарських, лабораторних занять і самостійного вивчення навчальних дисциплін, завдання для самостійної роботи студентів (курсіві й дипломні роботи, науково-дослідна робота), навчальні тренінги дисциплін, плани, практичні та професійні тренінги за змістовними модулями навчальних дисциплін.

Підготовку бази даних знань та супровід їх функціонування у ВНЗ здійснює інформаційно-аналітичний центр (рис. 2).

Робочі плани навчальних дисциплін будуються за структурою: тематичний план лекцій і практичних (семінарських, лабораторних) занять, тестовий контроль знань, підсумково-кредитна діагностика якості знань студентів.

З метою підвищення якості навчання за умов використання інформаційних технологій у навчальному процесі важливе місце відводиться навчальним тренінгам.

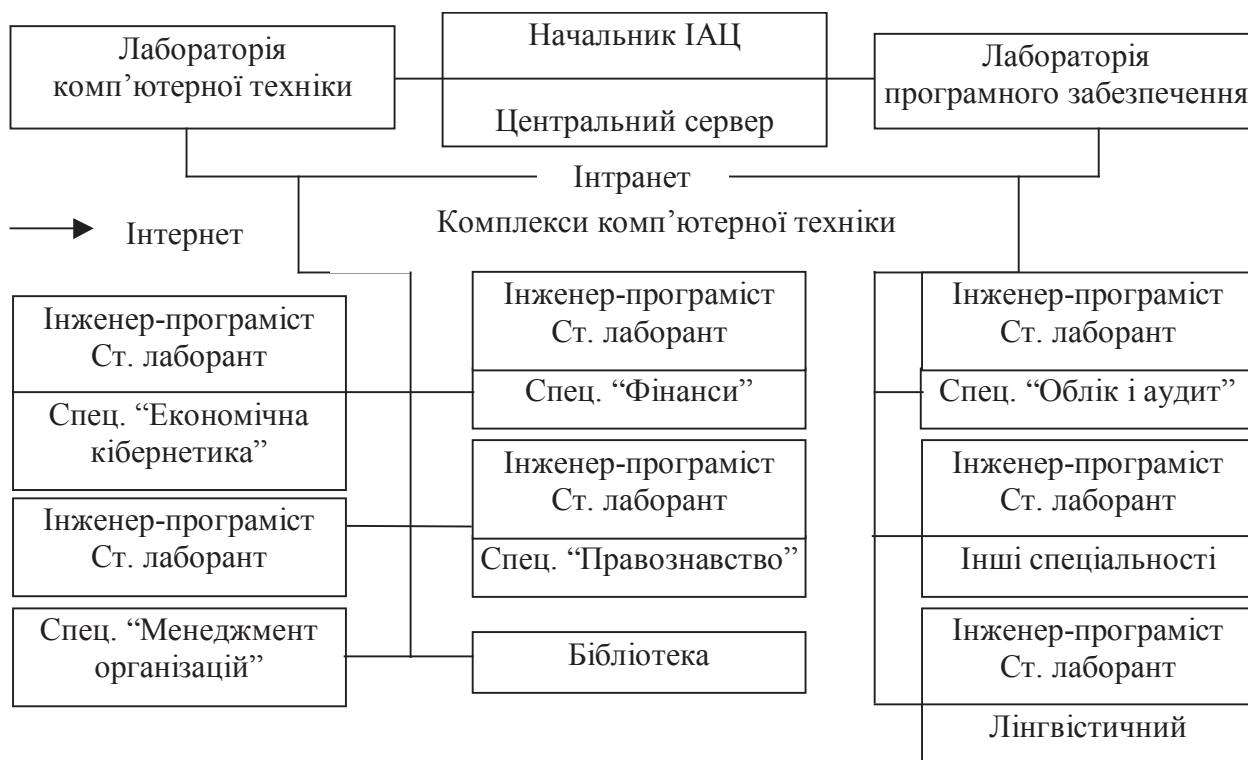

Рис. 2. Організаційна структура інформаційно-аналітичного центру ВНЗ

У практиці організації автоматизованих навчальних систем навчальні тренінги будують за змістовними модулями навчальних дисциплін та перевірки підсумкового контролю якості знань з навчальної дисципліни.

Тести в навчальному процесі мають позитивну перевагу в діагностиці якості знань студента (фахівця):

1. Діагностика індивідуальної особистості студента (фахівця).
2. Якість засвоєння теоретичних, практичних фундаментальних та професійних знань.
3. Відсутність списування – гарантія справедливого оцінювання знань.
4. Економія часу студента (фахівця) і викладача на контроль знань.
5. Мотивація до підвищення якості освіти.

Світова практика використовує два типи тестів. Російський тип тестування включає одне запитання й варіанти відповідей. Американський тип показує всі запитання і всі варіанти відповідей на них, послідовність вибору запитань вільна.

У свою чергу, типи тестів поділяються на підтипи – одноваріантні й багатоваріантні. Кожний тип тестів включає три рівні якості знань, умінь, практичних навичок.

У навчальному процесі тести діляться за ознаками і видами (див. табл.).

На наш погляд, як підказує практика, розробки тестового контролю якості знань, програми, навчальні дисципліни, кількість тестів повинні відповідати часу, відведеному навчальним планом з розрахунку: три тести на одну годину кредитного часу.

Наприклад, навчальна дисципліна за навчальним планом має п'ять кредитів – 180 годин, відповідно мінімальна кількість тестів буде становити 540. Варіант тестового підсумкового тестового контролю знань буде містити 135 тестів (25%). Час проведення підсумкового контролю знань визначається з розрахунку для першого рівня тестів – 10 сек, другого – 20 сек, третього – 3–5 хв, загальним обсягом не більше ніж дві академічні години (90 хв).

Таблиця

Класифікація тестів

Ознаки тестування	Види тестів
Тести загального поняття навчальної дисципліни (вступ до навчальної дисципліни)	Програмні – першого рівня (знань)
Тести фундаментальних дисциплін	Програмно-професійні – першого і другого рівнів (знань, умінь)
Тести соціальних дисциплін	Програмно-професійні – три рівні тестів (знань, умінь, навичок)
Тести дисциплін за фаховим спрямуванням	Програмно-професійні – три рівні тестів (знань, умінь, навичок)
Тести державної діагностики знань	Фундаментально-професійні – три рівні тестів (знань, умінь, навичок)

Оцінювання результатів за тестовим контролем проводиться за чотирибальною системою, виходячи з розрахунку за відсотками співвідношення правильних відповідей до загальної кількості тестів варіанта. Так, оцінка “відмінно” – більше ніж 90%; оцінка “добре” – від 75 до 89%; оцінка “задовільно” – від 60 до 74%; оцінка “незадовільно” – менше ніж 60%.

При використанні інформаційних технологій тести мають тренінговий характер. Сутність їх полягає у тому, що студенту надається можливість провести аналіз правильності відповідей та одержати вказівки рекомендованих літературних і методичних джерел для підготовки до самостійного вивчення дисципліни.

Для використання тестових тренінгів з навчальних дисциплін у ВНЗ розробляється тестово-тренінгова система самостійного вивчення дисципліни (ТТССВД) на основі побудови локальної мережі та потужних серверів – інформаційної системи навчального процесу (ІСНП). ІСНП працює за умов створення інформаційної бази даних, яка включає електронні підручники й методичні вказівки, тести за трьома рівнями з навчальних дисциплін, дані користувачів та глосарій, електронний записник, електронну пошту.

ТТССВД можна використовувати для всіх форм навчання (денної, заочної, дистанційної) як на локальному рівні, так і через Інтернет.

При підготовці фахівців за III–IV освітньо-кваліфікаційним рівнем та економічним напрямом ІСНП повинна мати в арсеналі практично професійні електронні тренінги:

1. Електронний тренінг створення віртуальних підприємств, організацій, установ.

2. Електронний тренінг оперативного, ретроспективного та стратегічного бізнес-аналізу підприємницької діяльності, системи менеджменту, маркетингової діяльності, економіки, фінансового стану на матеріалах віртуальних підприємств, організацій, установ.

3. Електронний тренінг оперативного, поточного, тактичного й стратегічного планування підприємницької діяльності на матеріалах віртуальних підприємств, організацій, установ.

4. Електронний тренінг розробки інноваційно-інвестиційних проектів розвитку підприємницької діяльності підприємств, організацій, установ.

Висновки. Зарубіжний досвід європейських країн Заходу свідчить, що інформаційно-комунікаційні технології можуть слугувати достатнім стимулом удосконалення трьох освітніх функцій у ВНЗ: викладання, навчання й засвоєння знань. На якість освіти впливає компетентність викладацького складу у використанні інформаційних технологій у навчальному процесі, яка дає змогу у короткі строки провести предметний аналіз зворотного зв'язку від результатів оцінювання знань до системи викладання.

Практика вітчизняних ВНЗ (Сумський державний університет, Київський національний університет харчових технологій, Київський національний торговельно-економічний університет, Вінницький фінансово-економічний університет та ін.) показує достатньо об'єктивний напрям використання інформаційних технологій у навчальному процесі, насамперед, підвищення якості знань, умінь і навичок майбутніх фахівців.

Література

1. Інформаційні технології в навчанні. – К. : ВНУ, 2006. – 240 с.
2. Інформаційне забезпечення навчального процесу: інноваційні засоби і технології: колективна монографія. – К. : Атіка, 2005. – 252 с.
3. Салівон Т.Л. Підготовка педагогів до розробки навчальних занять із мультимедійним супроводом у класі інформаційно-комунікаційних технологій / Т.Л. Салівон // Організація діяльності наукових лабораторій інституту: науково-методичний посібник / [за ред. Н.І. Клокар, О.В. Чубарук]. – Біла Церква, 2005. – С. 64–69.

МАРЧУК І.П.

АНАЛІЗ ДОСВІДУ УПРАВЛІННЯ СИТЕМОЮ ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Істотні економічні, політичні та соціально-культурні перетворення на сучасному етапі розвитку України актуалізували потребу у фахівцях, які володіють системними соціальними знаннями, досвідом прогнозування перспективного розвитку соціальних відносин, підготовки й обґрунтування продуктивності комплексних соціальних рішень в умовах євроінтеграції та глобалізації. Задоволення цієї потреби великою мірою залежить від ефективності системи вищої професійної освіти, оскільки саме вона спрямована на підготовку висококваліфікованих фахівців із нових спеціальностей, здатних до професійного зростання та професійної мобільності на національному й міжнародному ринку праці.

Мета статті – узагальнити основні проблеми та характеристики менеджменту системи професійної орієнтації у Великій Британії.

Необхідність дослідження й вирішення зазначеної проблеми, її актуальність зумовлені наявною суперечністю між об'єктивною потребою суспільства у